

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 4, Sayı: 12, Eylül 2017, s. 318-332

Çavuş ŞAHİN¹, Berfu KIZILASLAN TUNÇER², Hatice Canan ARCAN³

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ ALAN SINAVINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Öz

Bu araştırmanın amacı; okul öncesi öğretmeni adaylarının öğretmenlik alan bilgisi sınavına yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Öğretmenlik için gerekli olan puanın %50'lik kısmını oluşturan alan bilgisi sınavının; öğretmen adaylarının alan dersleriyle ilgili bilgilerini ölçeceği belirtilmektedir. Bu açıdan öğretmen adaylarının bu sınava yönelik görüş ve tutumları oldukça önemli görülmektedir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfta öğrenim gören 20 öğretmen adayı ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi içerik analizi tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, okul öncesi öğretmeni adaylarının çoğunluğunun alan sınavını gerekli gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmeni adaylarının alan sınavına ilişkin bilgilerinin yetersiz olduğu ve bu sınavı öğretmenlik için bir ölçüt olarak görmedikleri belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Okul öncesi öğretmen adayları, okul öncesi alan sınavı, alan bilgisi

OPINIONS OF PRE-SCHOOL EDUCATION TEACHER CANDIDATES' REGARDING THE PRE-SCHOOL TEACHER EDUCATION FIELD EXAM

Abstract

The purpose of this study is to reveal the perceptions of trainee preschool teachers of the pedagogical content knowledge test. The content knowledge test, the score from which accounts for 50% of the score prerequisite for a teaching position at a public school, is suggested to assess trainee teachers' content knowledge, which they have supposedly acquired in teaching-oriented classes. Therefore, their perceptions of and attitudes towards this test are considered greatly important. This is a case study where a qualitative research method is adopted. The sampling of the study consists of 20 last (fourth) year students of Early Childhood Education Department at Çanakkale Onsekiz Mart University. A semi-structured interview form was used as the data collection tool. Content analyses were carried out to analyze the obtained data. It can be suggested that majority of the trainee teachers of early childhood education consider content knowledge test as a necessary practice.

Keywords: Preschool teacher candidates, preschool content knowledge test, content knowledge

¹ Prof. Dr., Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi ABD, csahin25240@yahoo.com

² Yrd. Doç. Dr., Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi ABD, btuncer@comu.edu.tr

GİRİŞ

Eğitim; evrenin, yerkürenin, yaşam sistemlerinin ve bilincin hikâyesini bilmek, bu hikâyede insanın rolünü tanımak olarak tanımlanabilir. Eğitimin öncelikli amacı ise, kişilerin bu geniş anlam içindeki rollerini yerine getirebilmelerini sağlamaktır (Langford, 1999). Bu amacı yerine getirebilmek için gerekli olan unsurlardan en önemlisi öğretmenlerdir. TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen “Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi” raporunda önümüzdeki yıllarda öğretmenlere daha fazla ihtiyaç duyulacağı belirtilmiştir. Ancak ihtiyaç duyulan öğretmenin sahip olması gereken özelliklerin değiştiği, artık öğretmenliğin meslek olmaktan öte temel bir beceri olacağından öğretmen eğitiminin bu doğrultuda değişmesi gerektiği vurgulanmıştır (TÜBİTAK, 2005).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na göre öğretmenlik uzmanlık gerektiren bir meslek olup, genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisi kavramları öğretmen adaylarının sahip olması gereken yeterliklerdir. Öğretmen yeterliliği ya da niteliği konulu çalışmalarda sıkça karşılaşılan bu üç kavramın ne ifade ettiği önem arz etmektedir. Genel kültür; öğretmenin disiplinler arası tecrübe ve birikimine dayanan ve mesleğini icra edebilmesi için gerekli olan bilgi ve becerilerdir. (MEB, 2011). Alan bilgisi kavramı ile öğretmenin alanındaki kavram ve olguların bilgisi; pedagojik alan bilgisi kavramı ile ise bir konuyu başkalarına anlaşılır kılan gösterim ve formülleştirme yolları ifade edilmektedir (Shulman, 1987).

Eğitimde kalite sorunu Türkiye’de olduğu gibi dünyada da sorgulanan bir konudur. Kalitenin artırılması amacıyla öğretmen niteliğinin yükseltilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Öğretimde kalitenin tanımlanması konusunda çeşitli değer yargıları içerdiğinden (Berliner, 2005), bu niteliğin artırılmasında öncelikli etkiye sahip olan öğretmenleri o etkiyi yaratacak niteliklere yönlendirmek bir diğer önemli etkendir (Gündoğdu ve diğ., 2008). MEB ihtiyaç duyduğu öğretmenlerin, sadece mesleğe ilişkin temel bilgi ve becerilerle değil aynı zamanda kendi alanına ilişkin üst düzey bilgi ve becerilerle de donanmış olması gerektiğini belirtmiştir (MEB, 2011). Erden’e göre (2005) öğretmenlik için mesleki ölçütlerin getirilmesi öğretmenlik mesleğine saygınlık kazandırmıştır. Ülkemizde nitelikli öğretmen seçmek amaçlı olarak 2002 yılından bu yana öğretmen adaylarına Kamu Personeli Seçme Sınavı uygulanmaktadır. Ancak araştırmalar incelendiğinde, alan sınavı uygulanmadan sadece KPSS’nin nitelikli öğretmeni seçmekte yetersiz kaldığı görülmektedir. Şahin ve Arcagök (2010)’e göre KPSS öğretmen olmak için gerekli bir sınav olmakla beraber, nitelikli öğretmenin seçiminde yeterli değildir. Çelik ve Kavak (2009) tarafından yurt dışında gerçekleştirilen araştırmada, KPSS’nin içeriğinin öğretmen adaylarının kendi branşlarındaki alan bilgisini ölçebilecek bir sınav olmadığı; bu sınavda alan bilgisi ve alanların öğretimine ilişkin sorular içermesi gerektiği belirtilmiştir.

Kuran (2012), KPSS’de farklı branşlardan gelen öğretmenler için, onların kendi alanlarını da kapsayacak şekilde soruların yer almasının önemini vurgulamış, bu soruların da hem branş özelliğini hem de öğretmenliğe ilişkin bilgi ve becerileri içerecek şekilde hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Yüksel (2003) yaptığı araştırmada KPSS’de yer alan soruların ağırlıklarını incelemiş ve genel kültür ile genel yeteneğe ilişkin sorulara çok fazla yer verilirken; alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimine hiç yer verilmediğini belirtmiştir. Öğretmenlik mesleğine giriş, öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme ile sınıf yönetimi gibi pedagojik formasyon bilgisi içeren derslere ilişkin yeterli soru sorulmazken; öğretimde planlama ve değerlendirme, gelişim ve öğrenme, rehberlik derslerinden daha fazla soru sorulduğu belirlenmiştir.

Gündoğdu ve diğerleri (2008), öğretmen adaylarının KPSS'yi çok önemli bir sınav olarak gördüğünü ancak bu sistemle iyi öğretmen seçmenin mümkün olmadığını düşündüklerini belirlemiştir. Ayrıca KPSS'nin öğretmen adaylarının kaygı düzeylerini yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır. Her öğretmenlik alanını kendi içerisinde değerlendirebilmek amacıyla 2013 yılında öğretmenlik alanlarına ilişkin alan sınavı getirilmiştir. 2013 yılında birçok bölüme getirilen alan sınavı 2016 yılında okul öncesi eğitimi alanına da getirilmiştir. Bu sınavın genel amacı hizmet öncesi eğitimini tamamlamış öğretmenlerin mezun oldukları alana yönelik bilgilerini ve yeterliliklerini ölçmektir. Alanyazın tarandığında, bu konuya ilişkin çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir. Okul öncesi öğretmeni adaylarının alan sınavına ilişkin bilgi düzeylerini ve görüşlerini belirlemek, onların bu sınava daha hazırlıklı girmelerine yönelik çalışmalar yapılmasına imkan sağlayabilir. Bu noktadan hareketle, bu araştırmanın problemi "Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi alanına yeni getirilen alan sınavı ile ilgili görüşleri nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarının 2016 yılında ilk defa girecek oldukları alan sınavına yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi alan sınavı hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi alan sınavı hakkındaki bilgi düzeyleri nedir?
3. Okul öncesi öğretmeni adayları okul öncesi eğitimi alan sınavının kaliteli öğretmenlikte bir ölçüt olduğunu düşünmekte midir?
4. Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi alan sınavında başarı elde edebilmek için aldığı tedbirler nelerdir? .
5. Okul öncesi öğretmeni adayları okul öncesi eğitimi alan sınavının fakültede aldıkları eğitim ile ilişkisi hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en önemli özelliği, bir ya da birkaç durumu derinlemesine inceleyerek araştırmaktır. Duruma ilişkin etkenler, bu etkenlerin ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 77).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik (homojen) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Benzeşik (homojen) örneklemede amaç, küçük, benzeşik bir örneklem oluşturarak belirli bir alt grubu tanılamak olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 109). Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalı son sınıfında öğrenimini sürdüren 20 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun benzer özellikleri okul öncesi eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencileri olmaları ve alan bilgisi sınavına henüz girmemiş olmalarıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın görüşme formu soruları hazırlanırken okul öncesi öğretmenlik eğitimi, KPSS ve alan sınavı ile ilgili literatür taranmıştır. Daha sonraki aşamada ise Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında çalışan iki öğretim üyesinden görüşme soruları hakkında görüş alınmıştır. Alınan uzman görüşleri doğrultusunda görüşme soruları düzeltilerek yeniden düzenlenmiştir. Görüşme formunun uygulanacağı ders saatinde öğretim elemanından izin alınarak görüşme formu öğrencilere dağıtılmıştır. Uygulama esnasında araştırmacı da sınıfta bulunarak öğrencilerin anlamadığı noktalarda kendisine yöneltilen soruları cevaplamıştır.

Veri Analizi

Görüşme sorularının analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmeni adayları Ö1, Ö2,Ö3...Ö20 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmadan elde edilen temalar doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. İki farklı araştırmacı tarafından görüşme soruları ayrı ayrı kodlanmıştır. Daha sonra araştırmacılar belirlenen kodlardan yola çıkarak temalara ulaşmıştır. Cohen's Kappa uyum katsayıları kullanılarak kodlayıcılar arasındaki uyum belirlenmiş ve bu yolla araştırmanın güvenilirliği sağlanmıştır. Araştırmacıların ulaştığı uyum değerleri şöyledir: Araştırmanın birinci temasında 0,73, ikinci temasında 0,87, üçüncü temasında 0,89, dördüncü temasında 0,91 ve beşinci temasında 0,90 Kappa değeri. Kodlayıcılar arasındaki uyum değerleri 0,20 veya 0,20'den küçükse "zayıf uyum", 0,21 – 0,40 arasında ise "orta düzeyin altında uyum", 0,41- 0,60 arasında ise "orta düzey uyum", 0,61-0,80 arasında ise "iyi düzeyde uyum", 0,81- 1.00 aralığında ise " çok iyi düzeyde uyum" şeklinde ifade edilmektedir (Vierra ve Garret, 2005). Cohen's Kappa değer aralıkları değerlendirildiğinde, bu değerlerin "iyi/çok iyi düzeyde uyum" gösterdiği söylenebilir.

BULGULAR

Bu kısımda, araştırmadan elde edilen verilere dayalı olarak elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Okul Öncesi öğretmen adaylarının araştırma sorularına verdikleri yanıtlar şekiller aracılığıyla gösterilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Öğretmenliği Alan Sınavının Gerekliliğine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Şekil 1 incelendiğinde Okul Öncesi öğretmen adaylarının bir kısmı sınavın gereksiz olduğunu düşündükleri görülmektedir. Okulöncesi öğretmeni adaylarından 17 tanesi alan sınavının gerekli olduğunu belirtirken, 3 tanesi ise alan sınavını gereksiz bulduğunu ifade etmiştir. Gerekli olduğunu düşünen öğretmen adaylarının ise, bu durumun sebeplerinin "Bilen ve Bilmeyeni Ayırt Etmesi", "Alana Hâkim Olmanın Gerekliliği", "İlk Sınavda Elde Edilemeyen Başarının Telafi Edilmesi" olduğu şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir. Bu çerçevede şeklin bütününe baktığımızda Okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunluğunun alan sınavının gerekliğine yönelik düşüncesi "gerekli" olduğu yönündedir.

Şekil 1: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Öğretmenliği Alan Sınavının Gerekliliğine Yönelik Düşüncelerinden Oluşan Modelleme

Temaya ilişkin bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Gereklidir. Bence diğer konulardan daha önemlidir. Bir öğretmen alanına hâkim olmalıdır.” (Ö:8)

“Gerekli ve gelmesi iyi oldu. Çünkü her bölümün kendi alanı ile ilgili bilgisinin ölçülmesi şarttır. Kısacası bilenle bilmeyeni ayırt ettiği için getirilmesi iyi oldu.” (Ö:20)

“Evet gereklidir. Çünkü gerçekten bilenle ve bilmeyen, mesleği hakkında yeterli bilgiye sahip olan ve olmayan birbirinden ayrılacak bu yöntem sayesinde. Ayrıca açık öğretim okuyanlarla bizim aramızdaki o kocaman fark sonunda adil bir şekilde birbirinden ayrılacak.”(Ö:1)

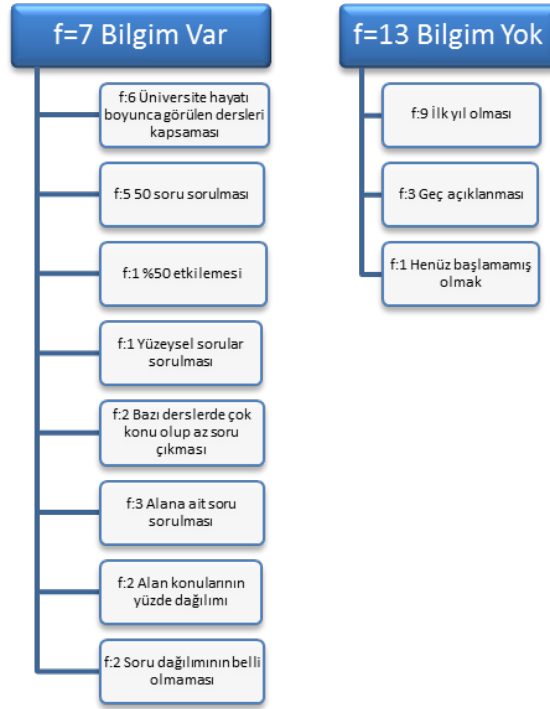
“Gereklidir. Çünkü atamada eleme yapılabilmesi için herkese kendi alanıyla ilgili kaliteli sorular sorulmalı.”(Ö:10)

“Gereksizdir. İnsanları yarış atı gibi koşturacak sınav sayısı artmış oluyor.”(Ö:12)

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Öğretmenliği Alan Sınavına İlişkin Bilgi Düzeyleri Hakkındaki Bulgular ve Yorumlar

Şekil 2 incelendiğinde; okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunluğunun sınava yönelik bilgisi olmadığı görülmektedir. Buna ek olarak 7 öğretmen adayı ise sınava yönelik bilgilerinin olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede şeklin bütününe baktığımızda Okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunluğunun alan sınavının içeriğine yönelik bilgisinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Şekil 2: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Öğretmenliği Alan Sınavının İçeriğine İlişkin Bilgilerinden Oluşan Modelleme

Alan sınavına ilişkin bilgisinin olduğunu belirten 7 okul öncesi öğretmeni adayının 6'sı üniversite hayatı boyunca görülen dersleri kapsadığı için, 5'i 50 soru sorulduğu için bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Temaya ilişkin bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

"Açıkçası pek bir bilğim yok. Çünkü biz ilk kurbanlarız. Sınava girip göreceğiz."(Ö:1)

"Alan sınavında her bölümünde kendine ait konulardan sorular vardır. Sınavın %50'sinin etkiler."(Ö:14)

"Bu sene hayatımıza, sınava da üç ay kala girmiş bir mevzudan bahsediyorsak ; benim değil hiç kimsenin pek bilgisi olduğunu düşünmüyorum."(Ö:20)

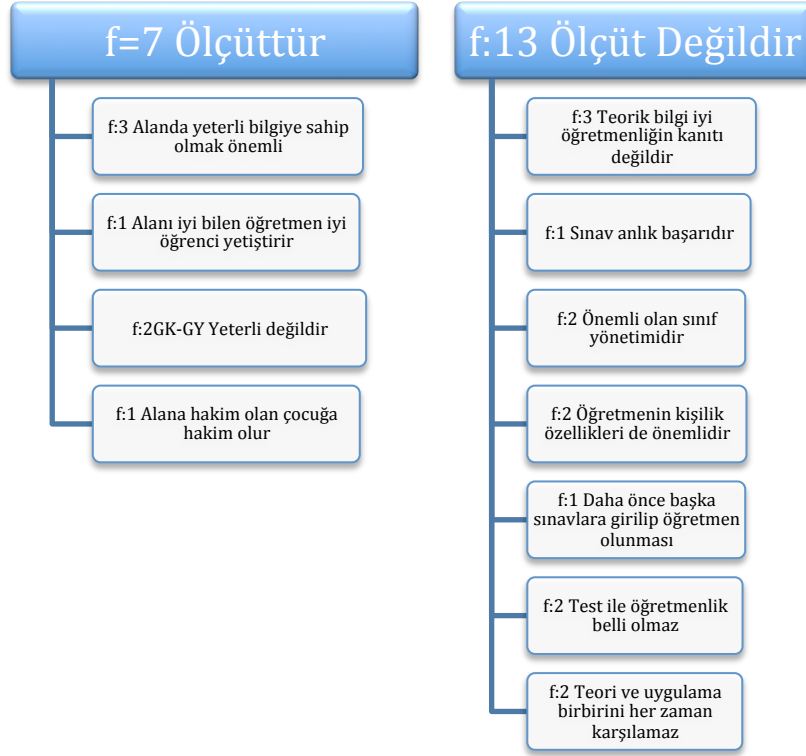
"Bilmiyorum, daha ilk yıl olduğu için girince belli olacak."(Ö:15)

"Alan sınavı hakkında fazla bilğim yok. Alan sınavı da yeni geldiği için ne konudan nasıl sorular geleceği belli değil."(Ö:8)

Okul Öncesi Öğretmenliğine Getirilen KPSS Alan Sınavının Kaliteli Öğretmenlikte Ölçüt Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Şekil 3 incelendiğinde Okul öncesi öğretmenliğine getirilen alan sınavının kaliteli bir öğretmenlik için ölçüt olup olmadığı konusundaki düşünceler değişiklik göstermiştir. Bu çerçevede verilen cevaplar incelendiğinde, alan sınavının kaliteli öğretmenlik için ölçüt olmadığına yönelik görüşler çoğunluktadır. Ayrıca "Alana hâkim olmak çocuğa hâkim olmaktır." , "Alanını iyi bilen öğretmen çocuğu daha iyi yetiştirir." gibi ifadelerle alan sınavının kaliteyi getirdiği düşüncesine sahip olan öğretmen adayları da bulunmaktadır.

Şekil 3: Okul Öncesi Öğretmenliğine Getirilen KPSS Alan Sınavının Kaliteli Öğretmenlikte Ölçüt Olup Olmadığına İlişkin Bilgilerinden Oluşan Modelleme

Temaya ilişkin bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Değildir. Sınav anlık başarıyı gösterir. Asıl kalite bildiğini çocuklara aktarma becerinle gösterilir.”(Ö:19)

“Hayır, çünkü teori ve uygulama her zaman farklıdır. Teori uygulamayı karşılamaz.”(Ö:17)

“Tam olarak bir ölçüt olarak kabul edilemez. Öğretmenlikte sadece alan bilgisine bakmak doğru bir yaklaşım değildir. Bir öğretmenin bilgisi çoktur ancak uygulamaya geçiremeyebilir. Kişilik özellikleri de önemlidir.”(Ö:5)

“Yalnızca GK-GY ve eğitim bilimleri sınavlarıyla öğretmen alınan bir sistemin kalite belirlemede ölçüt olarak referans aldığını düşünürsek; KPSS alan sınavının bu durum yanında daha kaliteli bir ölçüt olduğunu düşünüyorum.”(Ö:20)

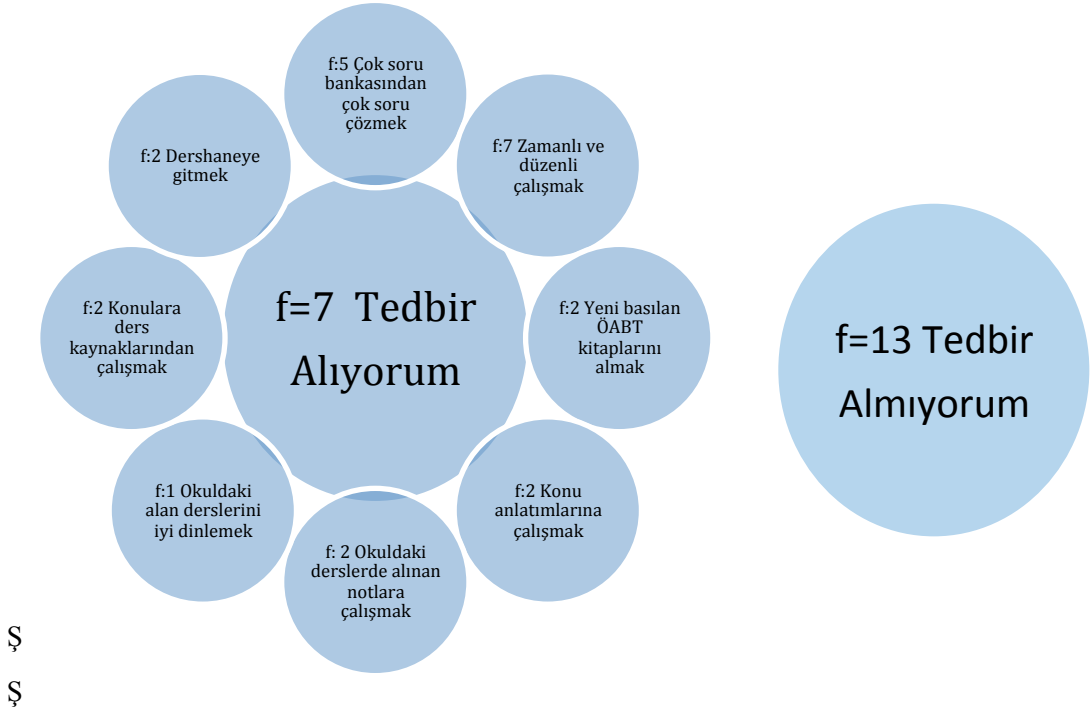
“Evet ölçüttür. Alanını iyi bilmeyen bir öğretmen çocukları da o şekilde yetiştirecektir.”(Ö:9)

Alan Sınavında İyi Bir Başarı Elde Edebilmek İçin Tedbir Alma Durumları ve Alınan Tedbirlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Şekil 4 incelendiğinde alan sınavında iyi bir başarı elde etmek için okul öncesi öğretmen adaylarının tedbir alma durumları ve aldıkları tedbirler görülmektedir. Dershaneye gitmek, soru çözmek, zamanlı ve düzenli çalışmak, ÖABT kitabı almak, konu anlatımı çalışmak, ders

notlarına çalışmak, alan derslerini iyi dinlemek, ders kaynaklarından çalışmak alınan tedbirler arasındadır. Alınan tedbirlerin yanı sıra sınav bu sene yeni getirildiği için tedbir almayanlar ve henüz ders çalışmaya başlamadığı için tedbir almayanlar da bulunmaktadır. Bu çerçevenin geneline bakıldığında görülen şekil aşağıdaki gibidir.

Şekil 4: Sınavında İyi Bir Başarı Elde Edebilmek İçin Öğretmen Adaylarının Tedbir Alma Durumlarına İlişkin Bilgilerden Oluşan Modelleme

Ş

Ş

Şekil 4 incelendiğinde, okul öncesi öğretmeni adaylarının 7'sinin alan sınavına ilişkin tedbir aldığını, 13'ünün ise tedbir almadığını belirttiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmeni adaylarının alan sınavına ilişkin aldıkları tedbirlerin, zamanlı ve düzenli çalışmak, çok soru bankasından çok soru çözmek, dershaneye gitmek, okuldaki derslerde alınan notlara çalışmak olduğu görülmektedir.

Temaya ilişkin bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Günü gününe çalışmak, farklı yayınlardan soru çözmek.” (Ö:7)

“Tek yapabileceğimiz şey dershaneye gitmek, bir de derslerde tutmaya çalıştığımız notlar.” (Ö:2)

“Alan sınavı yeni geldiği için şu an herhangi bir tedbir almadım bundan sonrası için var olan kaynaklara düzenli çalışmayı planlıyorum.” (Ö:19)

“Alan sınavını daha yeni başlayacağım için bir tedbir almadım.” (Ö:16)

“Dershaneye gidiyorum. Konu anlatımı kitaplarını alıp bol bol okuyup çalışmayı düşünüyorum. İlk sınav olduğu için farklı kaynaklardan da faydalanmak da fayda var. Ne çıkacağı belli değil.” (Ö:5)

“Tedbir almadım.” (Ö:12)

“Devlette bir pozisyon istemediğim için hazırlanmıyorum. Dolayısıyla tedbirim yok.”(Ö:17)

“Yeni yayınlanan örnek kitapları incelemek ve birçok türde soruyu çözmeye çalışmak.”(Ö:3)

“Piyasada bulunan yeni basılmış ÖABT kitapları ve bunların güvenilirlik potansiyelini düşünüldüğünde buna ek olarak kendi okul dersleri için çıkardığımız özetleri tedbir olarak sayabiliriz.”(Ö:20)

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Fakültede Aldıkları Eğitim ve KPSS Alan Sınavını İçeriği Hakkındaki Düşüncelere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Şekil 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının fakültede aldıkları eğitim ile KPSS alan sınavının içeriği hakkındaki görüşlerini üç tema altında toplandığı görülmektedir. İlişkili bulan öğretmen adayları gerekli olan tüm derslerin fakültede verildiğini, öğretilenlerin soru olarak çıktığını ve haftada bir deneme çözmenin sınav için yeterli olduğunu belirtirken; ilişkili bulunmayan öğretmen adayları üniversitede verilen eğitimin kaliteli olmadığı, alana dönük eğitim verilmediği ve teorik bilginin yetersiz olduğu şeklinde görüşlerini gerekçelendirmişlerdir. Ayrıca fakültede aldıkları eğitim ile KPSS alan sınavını kısmen ilişkili bulan öğretmen adayları da bulunmaktadır.

Şekil 5: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Fakültede Aldıkları Eğitim ve KPSS Alan Sınavını İçeriği Hakkındaki Düşüncelere İlişkin Bilgilerden Oluşan Modelleme

Temaya ilişkin bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Bizim fakültemizde alan bilgisinin yeterli donanımda öğrencilere kazandırıldığını düşünmüyorum. Bir ODTÜ, Boğaziçi faktörleri ortadayken onların aldıkları donanım ve alan bilgisi ile tabii ki bizimki paralel ve yeterli değil.”(Ö:20)

“Tam olarak değil. Bazı derslerde içerik uyumlu.”(Ö:3)

“Yarı yarıya ilişkili diyebilirim. Ders olarak hepsini aldık ama içeriğin eksik olduğunu düşünüyorum.”(Ö:5)

“Evet ilişkili. Fakültede anlatılan her şey KPSS’ de soru olarak geliyor.”(Ö:11)

“Hayır değil, maalesef. Çok daha iyi bir üniversitede daha donanımlı hocalardan ders almış olsaydık alan sınavına ekstra bir çaba sarf etmek zorunda olmazdık. Ama ne yazık ki okulumuzda kaliteli eğitim verilmiyor.”(Ö:2)

“Sınavdan sonra bu daha da belli olur. Ama fakülte de aldığımız eğitim KPSS alan sınavı içeriği ile tam olarak ilişkili değil bazı derslerin hiç alakası yok.”(Ö:17)

“İlişkili ama yeterli değil.”(Ö:18)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi alan sınavına yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunluğunun alan sınavını gerekli bir uygulama olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Katılımcılar sınavın gerekliliğine yönelik “bilen ile bilmeyeni ayırt etmesi” , “alana hâkim olmanın önemi” , “ilk sınavda elde edilemeyen başarının telafisi” , “atamada eleme yapılması” gibi düşünceleri dile getirmişlerdir. Demir ve Bütüner (2014) tarafından gerçekleştirilen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre alan sınavına ilişkin kapsam, geçerlik ve güvenilirlik konularını belirlemeyi amaçlayan çalışmanın sonuçlarında da, benzer şekilde öğretmen adaylarının alan sınavını olumlu bulduğu ancak uygulamaya konmakta gecikmiş olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca alan sınavının alan bilgisine ilişkin daha çok teorik bilgileri edinmiş öğretmenleri seçeceğine ilişkin görüş bildirdikleri görülmüştür. Kurt ve diğerleri (2014) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da, benzer şekilde öğretmen adaylarının alan sınavını gerekli gördükleri belirlenmiştir. Erdem ve Soylu (2013) yapmış oldukları araştırmada öğretmen adaylarının alan sınavını KPSS’ye kıyasla daha fazla tercih ettikleri ve öğretmenlerin atanmak amacıyla seçilmesi sürecinde başka etmenlerin de dikkate alınması gerektiğini de belirttikleri belirlemiştir. Bu durum, öğretmen adaylarının alan sınavını öğretmen seçiminde uygulanması gereken bir sınav olarak gördüklerini göstermektedir.

Katılımcıların büyük bir kısmının ilk yıl olması ve alan sınavı olacağının çok geç açıklanmasından dolayı alan sınavının içeriğine yönelik bilgisi olmadığı görülmektedir. Bilgisi olan katılımcıların ise “sınavın %50 etkilemesi” , “50 soru sorulması” , “yüzeysel sorular sorulması” gibi düşüncelerle ifade ettikleri bilgilerinin yeterli olmadığı görülmüştür. Katılımcıların sıkça bahsettiği başka bir ifade de; üniversite hayatı boyunca görülen tüm derslerin alan sınavında sorulduğudur. Ancak bu durum, bazı derslerde çok konu olup az soru çıktığı için katılımcılar tarafından alan sınavı ile lisans dersleri arasındaki ilişkiyi düşüren bir etmen olmuştur. Demir ve Bütüner’in (2014) araştırmasında yer alan öğretmen adaylarına göre, lisans eğitimleri ders geçmeye ve sınava odaklanan ve ezber yapmayı gerektiren bir sistemdir. Öğretmen adayları bu tarz bir eğitimin sonucunda KPSS’de olumsuz sonuçlar aldıklarını, lisans eğitimlerinin alan sınavına katkı sağlamaktan uzak olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçların araştırmanın sonuçları ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenliğine getirilen alan sınavının kaliteli bir öğretmenlik için ölçüt olup olmadığına yönelik düşüncelerin çoğunluğu ölçüt olmadığı yönündedir. Çünkü ezberle bilgiyle kalitenin bir bağlantısı olmadığı, öğretmenin teorik bilgiyi iyi bilmesinin iyi öğretmenliğin kanıtı olmadığı düşüncesi hâkimdir. Ayrıca kaliteli öğretmenlik için kişilik

özelliklerinin de önemli olduğu vurgulanmaktadır. Testin anlık başarıyı ifade etmesi öğretmenliğin bir testle ölçülemeyeceği de başka bir düşünce olarak karşımıza çıkmıştır. Bu çerçevede ölçüt değildir diyen katılımcıların yanı sıra ölçüttür diyen katılımcıların varlığı da kendini göstermiştir. Sadece GK-GY ve eğitim bilimlerine ek olarak alana ilişkin bir sınavın gerekliliği de savunulmuştur.

Katılımcıların bu sene getirilen alan sınavına ilişkin aldığı tedbirlere bakıldığında; katılımcıların çoğunun henüz tedbir almadığı görülmüştür. Buna sebep olarak da sınavın bu sene yeni getirilmiş olması, devlette pozisyon istememeleri ve henüz alan için çalışmaya başlamamış olmaları göze çarpmıştır. Bunun yanı sıra alınan tedbirlere bakarsak öğrencilerin genelini verdiği cevaplara göre alınan tedbirlerin; farklı soru bankalarından çok soru çözmek, zamanlı, düzenli ve günü gününe çalışmak, yeni basılan ÖABT kitaplarını almak ve dershaneye gitmek olduğu belirlenmiştir. Köse (2015) ile Karataş ve Güleş (2013) yaptıkları araştırmada benzer şekilde, öğretmen adaylarının alan sınavına hazırlanmak için dersanelere giderek ya da kendileri çalışarak alan bilgisi eksikliklerini kapatmaya çalıştıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Buna göre, okul öncesi öğretmeni adaylarından alan sınavına ilişkin bilgisi olanların sınavda başarılı olmak için çeşitli tedbirler aldıkları görülmüştür.

Katılımcıların fakültelerinde aldığı eğitim ile KPSS alan sınavının içeriğinin ilişkili olma durumu incelendiği zaman Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde verilen eğitim ile ilişkili bir içerik olduğu göze çarpmıştır. Ancak katılımcıların dörtte birinin kısmen ilişkili bulunduğu, diğer dörtte birinin ise ilişkili bulmadığı ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede ilişkili olduğuna yönelik verilen cevapların gerekçesi olarak öğretilen derslerin hepsinden soru geldiği ve bunun doğrultusunda haftada bir deneme çözülsün bile başarıya ulaşılacağı savunulmuştur. Kısmen ilişkili olduğunu savunan katılımcılar buna sebep olarak derslerin ilişkili ancak yeterli olmadığını, derslerin alındığını ama içerik olarak eksik kaldığını, derslerin yeterli olmadığını ancak faydası olabileceğini söylemişlerdir. İlişkili olmadığını savunan katılımcılar ise eğitimi kaliteli bulmadıklarını, daha iyi üniversitelerde verilen derslerin ve okulların imkânlarının kendi fakültelerinde olmadığını söylerken alana dönük ders anlatımının yapılmadığını savunmuşlardır. Şahin ve diğerleri (2015) sınıf öğretmeni adaylarının lisans programında yer alan derslerin alan sınavına katkısının yetersiz kalacağını düşündüğünü belirlemişlerdir. Göktaş ve diğerleri (2014) ve Köse (2015) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının, eğitim fakültesinde aldıkları derslerin alan sınavı soruları yanıtlamaya yetmediğini belirtmişlerdir. Demiryay ve Balcı (2014) yaptıkları araştırmada, öğretmen adaylarının alan sınavına hazırlanmak için iyi bir dershaneye gitmek, sistemli çalışmak ve alana yönelik derslerin çoğalmasında önerilerini getirdiklerini belirlemişlerdir. Yapılan araştırmalardan çıkan sonuçlar, öğretmen adaylarının alan sınavında karşılaşacakları soruların içeriği ile lisans programlarındaki alan derslerinin içeriğinin uyumlu olmasını istediklerini göstermektedir.

Araştırma sonuçları kapsamında şu önerilerde bulunulabilir:

- a) Okul öncesi eğitimi lisans programına düzenlemeler getirilerek, alan sınavında yer alan içeriğin alan bilgisi derslerinde yer alması sağlanabilir.
- b) Okul öncesi öğretmenliği lisans programında görülen uygulamaya dönük derslerin alanla ilgili teorik kısmı artırılabilir.
- c) Alan sınavıyla ilgili öğretmen adaylarına gerekli bilgilendirilmenin yapılması amacıyla çeşitli seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Ary, D., Jacobs, L.C., Razavieh, A. & Sorenson, C. (2006). *Introduction to research in education (8th ed)* Wadsworth: Integra.
- Berliner, D.C. (2005) "The Near Impossibility of Testing for Teacher Quality", *Journal of Teacher Education*, 56, 3, 205-213.
- Çelik, K. & Kavak, Y. (2009). Eğitim fakülteleri ve KPSS-öğretmenlik sınavı sonuçları üzerine bir çalışma. *Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Çıkılmaz Ulusal Sempozyumu*, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Demir, S. B. & Bütüner, K. (2014) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Alan Sınavına Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 2, 113-128.
- Demiryay, N. & Balcı, U. (2014) Öğretmenler için alan bilgisi (ÖABT) Almanca sınavına yönelik Almanca öğretmenliği lisans eğitiminin yeterlilik sorunu. *Diyalog* 2014/2: 70-82
- Erdem, E. & Soylu, Y. (2013) Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 4(1): 223-236
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Göktaş O., Kurt H., Ekici G. & Gökmen A.(2014). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının KPSS kapsamındaki alan sınavına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *11. Ulusal Fen Bilimleri Ve Matematik Eğitimi Kongresi Özetler Kitabı*, Adana, 955.
- Gündoğdu, K., Çimen, N. & Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (2), 35-43.
- Karataş, S., & Güleş, H. (2013). Öğretmen atamalarında esas alınan merkezi sınavın (KPSS) öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(1), 102-119.
- Köse, E, Ö. (2015) Biyoloji öğretmen adaylarının görüşlerine göre ortaöğretim biyoloji öğretmenliği programının biyoloji öğretmenlik alan bilgisi testine uygunluk düzeyi. *Fen Eğitimi ve Araştırmaları Derneği, Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*. 3, 1, 40-51.
- Kuran, K. (2012). Öğretmen adaylarının KPSS kursu veren dersanelere ve KPSS'ye ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 143-157.
- Kurt M., Yalçın S., Kömek E., Karlı G. & Meydan M. (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik alan bilgisi testi (ÖABT)'ne yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *11. Ulusal Fen Bilimleri Ve Matematik Eğitimi Kongresi Özetler Kitabı*, Adana, 1055.
- Langford, D. P. (1999). *Eğitimde kalite yönetimi* (Çev:Meltem Süngür) İstanbul: KalDer Yayınları.
- MEB (2011). Öğretmen yetiştirme ve eğitimi genel müdürlüğü. Öğretmen yeterlikleri "öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri" ve "özel alan yeterlikleri". 19.08.2016 tarihinde <http://otmg.meb.gov.tr/> sitesinden alınmıştır.
- MEB (2012). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- Shulman, L.S. (1987). Knowledge and teaching: foundation of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57(1): 1-22.
- Şahin, Ç. ve Arcagök, S. (2010). Sınıf öğretmenleri adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) ilişkin algıları. *9. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Elazığ.
- Şahin, Ç., Arcagök, S., Sarıdaş, D.G. & Demir, M.K. (2015) Sınıf öğretmenleri adaylarının sınıf öğretmenliği alan sınavına ilişkin görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı*, 183-194.
- TÜBİTAK, (2005). Vizyon 2023 teknoloji öngörü projesi, eğitim ve insan kaynakları sonuç raporu ve strateji belgesi. 19.08.2016 tarihinde https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/eik/EIK_Sonuc_Raporu_ve_Strat_Belg.pdf sayfasından alınmıştır.
- Yıldırım, A. & Şimşek, A. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, S. (2003). Öğretmen atamalarında merkezi sınav uygulamasının (kpss) değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya.

EXTENDED ABSTRACT

In today's information society, to achieve a high-quality education is among the major goals of every country. Teachers stand to be the most important element to reach this goal. The qualifications of teachers are among the primary aspects to improve the education's quality. Thus, the Ministry of National Education has (MEB) expressed that it needs teachers holding not only the basic teaching qualifications but also the specialized knowledge and skills in their fields. In Turkey, teachers are appointed based on the scores they have achieved on Public Personnel Selection Examination (KPSS)

In 2013, a content knowledge test was introduced in KPSS to be able to evaluate each teaching discipline on its own merits. In addition to the inclusion of the 2013 test for a great many fields, a pedagogical content knowledge test concerning early childhood education was introduced as well. The aim was to assess knowledge and competencies of trainee teachers who have studied early childhood education at universities. However, previous studies disclosed that trainee teachers are not knowledgeable enough about the pedagogical content knowledge test.

This research study is intended to describe the perceptions of the last (fourth) year students of early childhood education concerning the content knowledge test that they are to sit for in 2016. In line with this fundamental purpose, the participants were asked to answer the following questions:

1. What do trainee teachers of early childhood education think about the early childhood education-focused content knowledge test?
2. How much do trainee teachers of early childhood education know about the early childhood education-focused content knowledge test?

3. Do trainee teachers of early childhood think that early childhood education-focused content knowledge test can serve as a criterion for the selection of well-trained teachers?

4. What are the steps trainee teachers of early childhood take to be successful in the early childhood education-focused content knowledge test?

5. What do trainee teachers of early childhood think about the relationship between early childhood education-focused content knowledge test and the classes they have attended during their undergraduate education?

Method

This is a basic qualitative study, which is a qualitative research design. The most distinguishing feature of a basic qualitative study is the in-depth description of people's explanations and interpretations (Merriam, 2013: 22-23). The purpose of a holistic single case descriptive study is to reveal an unknown and unstudied matter and to lay the groundwork for the upcoming research (Yıldırım and Şimşek, 2011). A homogeneous sampling, a purposive sampling method, was used for the purpose of this study. The main objective of homogeneous sampling is to form a small and homogeneous sampling and to identify a specific subgroup (Yıldırım and Şimşek, 2006: 109). The sampling of the present study consists of 20 last (fourth) year students studying in the Early Childhood Education Department of Çanakkale Onsekiz Mart University in the academic year of 2015 - 2016.

A semi-structured interview form was used as the data collection tool. The relevant literature on early childhood education, the KPSS and pedagogical content knowledge was reviewed to prepare the items of the interview form. Then two faculty members specialized and experienced in Early Childhood Education were asked to review and comment on the items. The interview questions were revised based on the feedbacks from these two experts. It was realized that most of the participants know nothing about the content of the content knowledge test since it will be administered for the first time and the authorities were late to announce about the introduction of such a test in the KPSS. The ones who knew about the test made such remarks as “the test score will account for 50%”, “It contains 50 questions” and “they ask some superficial questions”, which signifies that they knew little. Another statement of the participants was that the questions in the content knowledge test would be related to all the subjects studied during their undergraduate education. However, the participants complained about the fact that fewer questions would be asked about some classes covering a wide range of subjects, which eventually increases the workload and the number of subjects that would possibly appear on the test.

Results and Discussion

In this study, which describes the perceptions of the trainee teachers of early childhood education concerning preschool education-oriented knowledge test, the participants were found to have a positive perception of the content knowledge test. It can be suggested that majority of the trainee teachers of early childhood education consider content knowledge test as a necessary practice. The statements of the participants about the necessity of the test are as follows: “discriminating the knowledgeable from the ignorant”, “the importance of expertise”, “a chance to compensate for the failure in the first exam”, “elimination in appointments”. Most gave a negative answer to the question whether the content knowledge test concerning early childhood education is a distinguishing criterion for the selection of well-trained early childhood teacher.

This is because they think that there is no relationship between memorized knowledge bits and quality and that a good command of theoretical knowledge does not guarantee a high-quality teaching. Moreover, the participants also emphasized the importance of personal traits in good teaching. Another criticism was that a single-time test could not assess the knowledge and skills of trainee teachers. Besides the ones claiming that the test is not a distinguishing criterion, there are participants who consider it as a justifiable assessment instrument. The analysis of the participants' responses to whether the content of the KPSS is related to their undergraduate education at Çanakkale Onsekiz Mart University showed that these two parameters were related. The responses claiming that they are related were justified by the participants by saying that the test contains questions concerning each subject taught and one can be successful in the test even if he/she takes one preparatory test a week. The participants claiming that the two parameters are not exactly interrelated suggest that the classes are related to the items on the test, but they are not adequate. They also complained that they attended the classes but the content was not exhaustive, and that there were not enough number of classes, but they might prove useful. The participants who consider that they are not related remarked that the offered education is not high-quality, the courses and opportunities offered at better universities are not available at their faculties and the lectures are not field-based.